

תפלתו והכבוד להו עולמים

סֵפֶר

זִכְרוֹן הַקְּדוֹשׁ

עִם בְּאוּר
הַתְּפִלָּה וְהַכְּבוֹד

מאמר לפרשת דברים

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זע"א

מהדורת קרן שלילי ברב"ה

עיר וקריש מן שמוא נהרות

בגא רשמוא נהרות

נפילים ענקים ורפאים

רבי חייה אמר, תלת שמון אקרונן, נפילים ענקים רפאים,

הקדמה והפנוד

במאמר זה יתבאר מי הם הענקים שראו המרגלים בארץ, ויתבאר בו שיש בהם כמה דורות ויש הבדל בכוחם וטבעם, גם יתבאר כיצד מתו לעת זקנתם למרות שבחלקם נולדו ממלאכים.

גם ענקים. ובפרשת דברים (דברים ב יא) 'רפאים יחשבו אף הם כענקים'. ונראה מזה שקוראים להם גם 'רפאים'. ומצאנו שמות נוספים כמו 'זמוזמים' (שם ב כ) 'עוים' (שם פסוק כג) אימים (שם פסוק יא)², וכאן בא לבאר שלשה שמות: ענקים ורפאים, ענקים ורפאים, ומבאר האם הם שלשה מינים או מין אחד, ופשר כינויים:

מדברי רבי יצחק ורבי יהודה משמע שהענקים שראו המרגלים בארץ ישראל, מין אחד הם, ורבי חייה בא לבאר ששלשה מינים הם.

רבי חייה אמר - מה שהוזכר למעלה בדברי החברים שמשא מסר להם למרגלים את מטה או שם קדוש כדי להנצל מהענקים, אין זה כמו שמשמע מדבריהם שהענקים הם מין אחד בלבד, אלא **תלת שמון אקרונן, נפילים ענקים רפאים** - שלשה שמות נקראו, נפילים, ענקים ורפאים. והם שלשה דורות כמו שמבאר והולך, הראשונים הם

הקדמה: בפרשת בראשית (ו ד) נאמר 'הנפילים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם', וכתב רש"י: 'הנפילים, על שם שנפלו והפילו את העולם ובלשון עברית לשון ענקים הם', והם שני מלאכים שנפלו מן השמים. כמו שאמרו במדרש (ילקוט שמעוני בראשית ו רמז מד): 'כיון שעמדו דור המבול ועבדו עבודה זרה היה הקב"ה מתעצב, מיד עמדו שני מלאכים שמחזאי ועזאל^א ואמרו לפניו: רבונו של עולם, הלא אמרנו לפניך כשבראת את עולמך 'מה אנוש כי תזכרנו' (תהלים ח ה), אמר להם, גלוי וידוע לפני אם אתם שרויין בארץ היה שולט בכם יצר הרע והייתם קשים מבני אדם. אמרו לו, תן לנו רשות ונדור עם הבריות ותראה איך אנו מקדשין שמך אמר להם רדו ותדורו עמך, מיד קלקלו עם בנות האדם שהיו יפות ולא יכלו לכבוש את יצרן^ב. ונקראו 'נפילים' על שם שנפלו כמו שכתב רש"י, או בגלל שמי שרואה אותם נופלת עליו חרדה. [רמב"ן וראב"ע (שם) ורבינו בחיי (במדבר יג ו)]. והנה מצוינו בתורה שנקראו בשמות נוספים כמו שכתוב (במדבר יג לג) 'ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים' ומשמע שהם נקראים

מקורות וצייונים

א. [כן גירסת רש"י במדבר יג לז ובנדה סא. וכן הוא בתרגום יונתן בראשית ו ד, אבל ביומא סז. גורסים 'עזוא ועזאל' וכן במסכת כלה פרק ג' 'עזוא ועזאל' וכן בסוף תנא דבי אליהו ובוחר ח"א כה: ונח"א לז. ובעוד מקומות].

ב. וכן הוא זוהר (ח"א כה): 'נפילים, עלייהו אתמר (בראשית ו ב) 'וראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה' דכד בעא קב"ה למעבד אדם -שכשרצה הקדוש ברוך הוא לברוא את האדם] דאמר 'נעשה אדם בצלמנו' (שם א כז). וגו', בעא למעבד ליה רישא על עלאין, למהוי איהו פקיד על כלהו -רצה לעשותו ראש על העליונים, להיות ממונה על כולם] אינון בעו לקטרגא ליה -הם רצו לקטרג עליון] ואמרו (ההלים ח ה) 'מה אנוש כי תזכרנו' וגו', דעידת למחטי קמן -[שעתיד לחטוא לפניך] אמר לון קב"ה אי אתון הויתון לתתא כותיה, יתיר הויתון חבין מניה -אמר להם הקדוש ברוך הוא, אם הייתם למטה כמותו, יותר הייתם חוטאים ממנו] מיד 'וראו

וּבְלִהוּ אֹרְכֵי יוֹמֵי. נְפִילִין אֶקְרוּן בְּקַדְמֵיתָא. לְבָתֵר פֵּד אֶתְחַבְרוּן
בְּגִת בְּנֵי נֶשֶׁא, וְאוֹלִידוּ מְנִיְהוּ, אֶקְרוּן עֲנָקִים. לְבָתֵר דְּהוּוּ אֶזְלִי
וְשִׁטָּאן בְּהַאי עֲלָמָא, וּמְתַרפִּין מֵהוּוּא דְלַעֲיָא, אֶקְרוּן רְפָאִים.
אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, וְהָא פְתִיב (דבריים ב' יא) 'רְפָאִים יַחְשְׁבוּ אֶף הֵם פְּעֻנְקִים'.

הַקְּתָר וְהַפְּבֹד

ומתרפים ונחלשים מהכח העליון שהיה בהם, כי
היו מתגשמים מאד בעולם הזה על ידי לקיחת
בנות הארץ^א, אז בניהם שנולדו להם, אֶקְרוּן
רְפָאִים - נקראו 'רפאים', מלשון רפיון^ב.

אחר שאמר רבי חייא שנפילים ענקים ורפאים הם שלושה
דורות אחרים, מקשה עליו רבי יהודה ממשמעות הפסוק,
שמשמע שענקים ורפאים הם דבר אחד. ורבי חייא מיישב
ומבאר את כוונת הפסוק שיש דמיון ביניהם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, אִיךְ אִפְשֵׁר לֹמַר
שְׂרָפָאִים וְעֲנָקִים הֵם שְׁנֵי דוֹרוֹת, וְהָא
פְתִיב^א - וְהִי כְתוּב (דבריים ב' יא) 'רְפָאִים
יַחְשְׁבוּ אֶף הֵם פְּעֻנְקִים' וּמְשַׁמַּע שְׁמִין

הנפילים, בניהם נקראו ענקים^ג, ובני הענקים
נקראו רפאים^ד, וּבְלִהוּ אֹרְכֵי יוֹמֵי - וכולם
האריכו ימים יותר משאר בני אדם^ה.

וממשיך רבי חייא לבאר את דבריו, נְפִילִין
אֶקְרוּן בְּקַדְמֵיתָא - בתחילה נקראו
נפילים, הם המלאכים שנפלו מהשמים! לְבָתֵר פֵּד
אֶתְחַבְרוּן בְּגִת בְּנֵי נֶשֶׁא - לאחר מכן, כשהתחברו
עם בנות בני האדם^ו וְאוֹלִידוּ מְנִיְהוּ - והולידו
מהן^ז, אֶקְרוּן עֲנָקִים - נקראו הבנים שנולדו
להם 'ענקים'. לְבָתֵר דְּהוּוּ אֶזְלִי וְשִׁטָּאן בְּהַאי
עֲלָמָא - ואחר כך כשהיו הולכים ומשוטטים
בעולם הזה, וּמְתַרפִּין מֵהוּוּא דְלַעֲיָא -

פירוש
שלשת
המינים

הרפאים
הם בני
הענקים
ודומים
להם

מקורות וציטוטים

א. ולכן אמר 'וכלהו אורכי ימי'. וכן משמע בביאור הגר"א (ד"ה אר"י
הוא וכו')
ב. הרמ"ק ומקדש מלך. וראה בהקדמת המאמר. וז"ל הרמ"ק:
'נפילים איקרו בקדמיתא'. כלומר קודם שנודקו לזרע אנשים,
דהיינו עזא ועזאל עצמם שירדו ונתגשמו, ונקראו כן על שם
נפילתם מלמעלה. ע"כ.
ג. עיין בהקדמת המאמר.
ד. כמאמר הכתוב (בראשית ו' ד) 'הנפלים היו בארץ בימיים ההם וגם
אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה
הגברים אשר מעולם אנשי השם'. ע"כ.
ה. הרמ"ק, מקדש מלך וקרני אור. אמנם ברמ"ק מבואר שסיבת
החלשות הכח הרוחני הוא תחלת עצם התערבותם עם זרע האדם
יותר מאבותיהם, וז"ל: הרמ"ק שהיה זרע אדם מתערב בהם, וכך
גשם המלאכים מתמעט בהם. ע"כ. ולקמן כתב: "הרפאים, שהיו יותר
מצד אנשים, מהענקים". וכן נראה ברבינו בחי' [הובא בהערה הבאה]
שכתב: 'בריוח הדורות שהיו מתגלגלין והיו מתרחקין מגבורה'.
ו. רבינו בחי' (ג' כו) נראה שהרפיון הוא במה שנחלשו
מגבורת אבותיהם, שכתב: "ואחר כך בריוח הדורות שהיו
מתגלגלין והיו מתרחקין מגבורה אותן נפילים נתמעט כוחן יותר
ונתרפאו ונקראו רפאים".
ז. בדפוס וילנא וליוורנו ועוד, נוסף כאן וְהָא פְתִיב (איוב כ' ה)
'הֲרָפָאִים יַחְלָלִי'. אך המקדש מלך מחק גירסא זו, וכן איננה בדפוס

ר' אלעזר רבי שמעון שהיו בקיאים בעפרות נכחשים. בגלילא
צווחין לחויה [קוראים לנחש] עיאי. נפילים, שהפילו את העולם
ושנפלו מן העולם ושמלאו את העולם נפלים בנות שלהם.
ד. וככתוב בפרשתנו (מבדבד יג' ג) 'בני ענק מן הנפילים'. ע"פ
הרמ"ק הגר"א.
ה. הרמ"ק, מקדש מלך וקרני אור. אמנם בפירוש רבינו בחי' (ג' כו)
מפרש שהרפאים אינם הדור השלישי אלא לאחר כמה דורות,
כשהלכו ונחלשו מגוברת אבותיהם, אז נקראו רפאים. וז"ל רבינו
בחי': 'ושלושה שמות נקראו להם, נפילים ענקים רפאים. נפילים
היו ראש המשפחה אותן שהיו בני האלהים שהוכיז בבראשית, ולא
היו כשאר בני אדם להסתכל בהם, וכל המסתכל בהם חרדה גדולה
נופלת עליו, ואחר כך נתמעט מן הכח והגבורה ונקראו ענקים על
שם שמעניקים תחמה בקומתן כלומר אצל הרוחה, כי היו רשאים
להסתכל בהם כמו שמסתכל במגדל גבוה, ואחר כך בריוח הדורות
שהיו מתגלגלין והיו מתרחקין מגבורה אותן נפילים נתמעט כוחן
יותר ונתרפאו ונקראו רפאים. ע"כ. וכן פירש הגר"א וז"ל: 'דענקים
אותו וכ' רצה לומר ממלאכים ומכני אדם ועדיין היו אחוזים בחלק
שלמעלה וגם בניהם ובני בניהם עד דורות האחרונים מנהון
שנתייאשו יתיר, אלו הם הרפאים. עכ"ל. ובספר אמת ליעקב פירש
שהנפילים הם הרפאים ונקראו כן אחר שנתייאשו לחזור למעלת
מלאכים, ובניהם נקראו ענקים. ולפי זה הם רק שני דורות. וביאור
דברי הוהר לשיטתו, מבואר לקמן בהערות.
ו. אמת ליעקב. ברמ"ק לקמן (סוף המאמר) מבאר, שבא לפרש איך
ראו המרגלים את הנפילים והענקים שהיו דורות הרבה לפניהם,

אָמַר לַיהוָה, הֲכִי הוּא, בְּגוֹן דַּעֲנָקִים אֲתוּ מְהֵא סְטָרָא וּמְהֵא סְטָרָא, וְאַתְיָאֲשׁוּ יְתִיר בְּאַרְעָא. בְּגוֹנָא דְא רְפָאִים, וּמְנִייהוּ נַפְקִי. וְהָיוּ אוֹרְכֵי יוֹמֵי. וְכֵן מִתְחַלְשֵׁי אֶתְחַלֵּשׁ פְּלָגוֹת גּוֹפָא,

הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

דָּא רְפָאִים - כעין זה היו הרפאים, שגם הם התגשמו^{טז}, **וּמְנִייהוּ נַפְקִי** - ומהענקים הם נולדו, אבל לא שהם הענקים בעצמם^{טז}.

אחר שנתבאר, בין לרבי אחא ובין לרבי יהודה, שאותם הנפילים הם מלאכים שהפילו את עצמן מן השמים, יבאר עתה כיצד מתו לעת זקנתם למרות שיש בהם חלק רוחני שאין שולט בו המיתה.

ומבאר כיצד מתו אלו הענקים לבסוף^{טז}, **וְהָיוּ אוֹרְכֵי יוֹמֵי** - והיו מאריכים ימים, **וְכֵן מִתְחַלְשֵׁי** - וכשהיו נחלשים לעת זקנתם, **אֶתְחַלֵּשׁ פְּלָגוֹת גּוֹפָא** - נחלש ומת חצי גופם

אחד הם^{טז}. **אָמַר לַיהוָה** - אמר לו רבי חייה, **הֲכִי הוּא** - כך הוא באמת ששני מינים הם והרפאים הם בני הענקים, וכוונת הפסוק לומר שהם דומים, והדמיון הוא, **בְּגוֹן דַּעֲנָקִים אֲתוּ מְהֵא סְטָרָא וּמְהֵא סְטָרָא** - בגלל שהענקים נולדו מצד המלאכים ומצד האדם, **וְאַתְיָאֲשׁוּ** - והתיישבו מלחזור עוד לעולם העליון כי נתגשמו מאד, וחשקם היה **יְתִיר בְּאַרְעָא** - יותר להשאר בארץ ולא לעלות עוד^{טז}, **בְּגוֹנָא**

מקורות וציטוטים

יתיר בארעא', מתיישים יותר בארץ מאבותיהם הרפאים, כי הם לעולם לא היו מלאכים ואילו הרפאים שהם הנפילים, אף שגם הם מתיישים, עם כל זה יש להם ספק אולי יחזרו לעלות, כי הם היו פעם למעלה, ולכן אמר הפסוק 'רפאים יחשבו אף הם כענקים' שאף על פי כן, גם הרפאים מתיישים בזה העולם מלעלות לעולם העליון, כמו בניהם הענקים, ואף שהם עצמם נפלו מן השמים, עם כל זה חושבים עצמם כענקים שנולדו מבנות האדם.

טז. ע"פ דמשק אליעזר. ובאמת ליעקב יבאר 'ואתיישבו יתיר בארעא' שנתיישבו בזה הארץ יותר מאבותיהם, כי הנפילים היו קודם מלאכים ועדיין יש להם ספק שיוכו לעלות שוב, אבל הענקים שלעולם לא היו מלאכים, מתיישים יותר. וברמ"ק פירש: 'ואתיישבו יתיר בארעא' שנחלש גשם המלאכים שבהם. ע"כ.

טז. והגר"א מבאר שרבי יהודה חולק על רבי חייה וסובר שכולם מין אחד. ועל זה השיב לו רבי חייה 'הכי הוא' כמו שאמרתי שאינם מין אחד אלא הענקים הם בני הנפילים וכמו שכתוב (במדבר ג' לו) 'בני ענק מן הנפילים', 'בגין' בגלל זה אני מחלקם, דהרי 'אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא', הענקים נולדו מצד אחד מהנפילים ומצד אחד מבני האדם, וכך היו במשך כמה דורות, שהיו אחוזים עדיין בחלק שלמעלה הם וורעם, עד דורות האחרונים ש'נתיישבו יתיר בארעא', שנשכחו לגמרי מחלק העליון, 'בדין רפאים', אז נקראו רפאים. [כך היא הגירסה ולא גורסים 'כגוונא דא'] 'ומנייהו נפקי'. ע"פ הגר"א.

יז. ע"פ הרמ"ק. וזה לשונו: 'ואתיישבו יתיר בארעא' שנחלש גשם המלאכים שבהם, וכענין זה הם הרפאים, עם היות שהיו יותר מצד אנשים מהענקים. ע"כ.

יח. בספר חסד לאברהם (מעין ז נהר ט) מבאר מהו ענין תערובת מלאכים ובני אדם ואיך שייך בהם מיתה. וזה לשונו: והענין, אלו

מנטובה ובדפוס קרימונה. ובקרינו אור כתב: 'אינו מובן כלל, אך אפשר לפרש לרבי בדוחק גדול, דקושיין הוא והא כתיב 'והרפאים יחוללו מתחת מים', יחוללו לשון בריאה, ומשמע דנבראו מים ואתה אמרת דרפאים הם בני ענקים'. ובהמשך דבריו מבאר לפי זה את תירוץ הזהר ז"ל 'כגוונא דא רפאים' וכו' הא דכתיב ורפאים יחוללו, ורצה לומר דלהכי [דלפי התירוץ] 'יחוללו' לשון מיתה [מפרש את המילה 'יחוללו', לשון מיתה כמו 'חלל'], וזה שאמר 'שדיין גרמיהו' וכו' ולא לשון בריאה. עד כאן נראה לרבי לדחוק.

יד. ע"פ הרמ"ק, הגר"א, קרני אור ואמת ליעקב. וברמ"ק יבאר קושית רבי יהודה באופן נוסף, שבפסוק נראה ששתי אומות הם, ולדברך אומה אחת היא, אלו בנים ואלו אבות. ובמקדש מלך ביאר, שרבי יהודה הבין בדברי רבי חייה שאותם ענקים נקראים גם רפאים [וכפשוטו לשונו 'אקרון ענקים וכו' לבתר דהוו אולי ומשטטי בארעא וכו' אקרון רפאים'] ומקשה עליו שאין משמע כן בפסוק, ומשיב רבי חייה שאכן אינם מין אחד אלא הענקים הם דור שני ורפאים הם דור שלישי, וכוונת הפסוק, שלא תאמר שבגלל שהיו דור שלישי נחלש בהם, לכן אמר הכתוב 'רפאים יחשבו אף הם כענקים' שהם גיבורים כמו הדור השני שהם הענקים. ועיין בהערה לקמן ביאור הענין ע"פ הגר"א.

ובספר אמת ליעקב יבאר שהנפילים עצמם, במשך הזמן שהיו בעולם והתיישבו מלשוב למעלה, אז נקראו 'רפאים', ובניהם נקראו ענקים, ולפי זה מדובר כאן רק על שני דורות, הנפילים שנקראו גם רפאים, והענקים שנולדו מהם. וביאור קושיית רבי יהודה היא כנ"ל, שמשמע בפסוק שענקים ורפאים הם אחד, ותירץ לו רבי חייה שכוונת הפסוק שיש דמיון ביניהם, שהענקים, בגלל שבאו משתי בחינות, שאביהם מהמלאכים ואמם מבני אדם, 'נתיישבו

וּפְלָגוֹת קָאִים. בֵּינָן דְּפְלָגוֹת גּוּפָא הָוָה מִית, הָוּוּ נִסְבִּי עֲשָׂבָא
מַעֲשְׂבֵי בְרָא וְשִׁדְיִין לְפּוּמְיֵיהּ, וּמִיתוּ. וּבְגִין דְּאֵינֵן בְּעָאן לְקַטְלָא
גְרַמְיֵיהּ, אֶקְרִין רְפָאִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שִׁדְיִין גְרַמְיֵיהּ בְּיַמָּא רַבָּא, וְטַבְעָן וּמִתִּין. הָדָא

הַתְּרָה וְהַכְּבוֹד

להרוג את עצמם, אֶקְרִין רְפָאִים - נקראו
'רפאים', לשון הריגה.^כ

אחר שאמר שהנפילים היו ממימים את עצמם בהטלתם
עשב שהוא מסם המות לתוך פיהם, בא רבי יצחק להוסיף
על דבריו, שהיה עוד אופן שבו היו ממימים את עצמם,
על ידי שזרקו את עצמם אל הים הגדול.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עוֹד אֹפֵן שְׁהִיו מְמִיתִים
עצמם^כ, על ידי שהיו שִׁדְיִין גְרַמְיֵיהּ
בְּיַמָּא רַבָּא, וְטַבְעָן וּמִתִּין - משליכים את
עצמם בים הגדול^כ, וטובעים ומתים^כ, הָדָא

שמצד האדם, וּפְלָגוֹת קָאִים - וחציו האחר
שהוא החלק הרוחני שמצד המלאכים, היה
עומד בחיותו, שאין שולט בו המות^כ, בֵּינָן
דְּפְלָגוֹת גּוּפָא הָוָה מִית - כיון שחצי גופם
התחתון^כ היה מת, ומאסו בחייהם^כ, הָוּוּ נִסְבִּי
עֲשָׂבָא מַעֲשְׂבֵי בְרָא - היו לוקחים עשב אחד
מעשבי השדה, שהכירו אותו שהוא סם המות,
וְשִׁדְיִין לְפּוּמְיֵיהּ וּמִיתוּ - ומטילים אותו
לתוך פיהם, ואז מתים לגמרי^כ, וּבְגִין דְּאֵינֵן
בְּעָאן לְקַטְלָא גְרַמְיֵיהּ - ובגלל שהם רצו

מקורות וציטוטים

כב. אמת ליעקב וכתב עוד: 'מפני שזה העשב סגולתו הוא ששואב
הרוח ואז זה העשב שואב וממשיך רוחם מקרבם ומתים' וכן כתב
בחסד לאברהם (מעין ז נה רי) 'שהיו אוכלים מיני עשבים שהיה
בהם סגולת המיתה לאותו החלק' [ה-הרותני]. [ומיישב כזה, איך יתכן
שעשב השדה משפיע על כח הרוחני להמיתו].

כג. הגר"א, ראה בפירוש הרמב"ן (דברים ב כג): 'כי הטמונים
בעפר יקרא הלשון רפאים'. ובישעיה (כו ד) 'מתים בל יחיו
רפאים בל יקומו' וכתב במצודות ציון: 'רפאים הם המתים
שנרפו ונחלשו ע"י המיתה'. וכן פירש כאן הסולם: ומשום שהיו
רוצים להרוג את עצמם נקראו 'רפאים', על שם שמרפים את
עצמם מן החיים, עד כאן לשונו. ובמלבי"ם על איוב (כו ה):
'הרפאים יקראו המתים שירדו לקבר ונתרופף הרכבת גופם ע"י
הרקבון'.

כד. הרמ"ק ביאר שאינו חולק על רבי חייה אלא היו מהם שעשו
כך והיו שעשו כך.

כה. בדמשק אליעזר כתב: 'בימא רבא' בינה דקליפה.

כו. ראה בהקדמה בשם חסד לאברהם שביאר איך שייך להמית
החלק הרוחני ע"י טביעה, וביאר שם שכשנתערב בהם החלקים
הרוחני עם הגשמי, אז גם החלק העליון נתעבה ונתגשם אלא
שהמיתה הטבעית שנגורה על האדם אחר החטא שהיא
התכלות ארבע היסודות במשך השנים עד שנפסדים ומתפרקים
ונרקבים, זה לא היה בחלק הרוחני שבהם, שעליו לא נגורה
מיתה, אבל להמית את עצמם וודאי יכלו, כמו שהבחרים יכולים
להמית עצמם.

המלאכים בדתם, יסודם הרוחני נגלם ונתעבה ביסודי העולם,
מפני שאותם היסודות העליונים הם הם שורש לאלו העבים
והגסים אשר לנו, ומפני דרתם נתעבו ונעשו גולמים גשמיים,
גם אלו אשר למלאכים בדתם יתעבו ויתלמו ויעשו כאלו
ושתו אל בני אדם, וכיון שכולם מד' יסודות יתערבו אלו
באלו, אלא שהלק יסודותיהם קיימים, ומפני שסוד סם המות
המפסיד היסודות ומרקיבן דבק באדם מיום שנגורה גזירת
המיתה, אמנם אלו אין בהם סם הממית ההוא ולכן יתקיימו
ולא ימותו. וכאשר יתערבו אלו באלו ימצא חלק היסודות
המתים כמשא על חלק היסודות הקיימים, ולזה היו בוחרים
כמות וממיתים עצמם במים, מפני שאינו מיתה עצמן מאפיסת
כחותם אלא הריגת עצמן, וכמו שישלז זה בבחורי בני אדם
כך ישלוט בהם אע"פ שהם קיימים ויהרגם וכן ממש נתבאר
בזהר. ויש שאמר שם, שהיו אוכלים מיני עשבים שהיה בהם
סגולת המיתה לאותו החלק.

יג. ע"פ הגר"א.

כ. דמשק אליעזר.

כא. ראה מה שכתב בחסד לאברהם (הובא בהקדמת המאמר): 'וכאשר
יתערבו אלו באלו ימצא חלק היסודות המתים כמשא על חלק
היסודות הקיימים, ולזה היו בוחרים כמות וממיתים עצמם ע"כ.
וכתב באמת ליעקב וז"ל: כיון שחצי גופם היה מת, אז כדי שלא
יתעכבו כן ויהיו טורח עליהם, אז כדי שימותו לגמרי ונתנים להם
עשב אחד בפייהם ואז מתים. ע"כ'. ומשמע שאחרים היו נתנים
להם את העשב להמיתם, כדי שלא יהיו טורח על קרוביהם.

תזמור

פרשת שלח דף קס ע"ב

ספר

הוא דְּכָתִיב, (איוב כו ה) 'הֲרַפְּאִים יְחוֹלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשׁוֹכְנֵיהֶם'.

הַכָּתֵר וְהַכְּבוֹד

הוא דְּכָתִיב - זה מה שכתוב, (איוב כו ה) הרפאים יהרגו את עצמם¹² על ידי שישליכו עצמם
'הֲרַפְּאִים יְחוֹלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשׁוֹכְנֵיהֶם' - אל מתחת מים ושוכניהם' שהוא הים ואיי הים¹³.

מקורות וציטוטים

כח. הגר"א.

כו. 'חוללו' מלשון 'חלל'. הגר"א, קרני אור ואמת ליעקב.

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים:

אור הגאולה לישרי לב

ארה"ב: (718) 437-0054 | אידישה 0176-8806-44-20
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66